

Nr 8

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statliga garantier för skadeersättning vid vissa atomolyckor, m. m.

I en den 13 mars 1970 dagtecknad proposition, nr 86, har Kungl. Maj:t — under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden samma dag — föreslagit att riksdagen måtte godkänna vissa förslag angående statliga garantier för skadeersättning vid vissa atomolyckor, m. m. Till utrikesutskottet har hänvisats Kungl. Maj:ts förslag att riksdagen måtte godkänna

dels bestämmelserna i artikel 7 punkt 2 i avtalet mellan Sverige och Finland om samarbete rörande atomenergins fredliga utnyttjande;

dels bestämmelserna i artikel IV. 3. i överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen om samarbete rörande atomenergins användning för fredliga ändamål.

Sverige har ingått bilaterala samarbetsavtal på atomenergiområdet med Förenta Staterna, Storbritannien, Canada och Schweiz. Gemensamt för dessa avtal är att de syftar till att skapa en ram för utbyte av information, forskningsresultat, material och utrustning. Avtalen är avsedda att främja den vidare utvecklingen av atomenergins användning för fredliga ändamål och innehåller bl. a. föreskrifter om kontroll av nukleärt material. Nu senast har sådana samarbetsavtal avslutats med Finland och Sovjetunionen. Båda dessa avtal skall ratificeras.

Bakgrunden till det svensk-finska avtalet, som undertecknades den 15 oktober 1968, är bl. a. de överläggningar som ägt rum under senare år rörande planerna på ett nordiskt atomenergisamarbete. Vidare har kommersiella kontakter etablerats genom att finska företag är underleverantörer till bl. a. ASEA-ATOM samt genom svenskt deltagande i anbudsgivningen för ett finskt atomkraftverk. Det har därför befunnits lämpligt att avtalsmässigt reglera det framtida atomenergisamarbetet med Finland på samma sätt som skett med de förut nämnda länderna.

Finland har ännu inte anslutit sig till det internationella konventionssystemet rörande atomansvarighetsfrågor. Eftersom Finland avser att inom en nära framtid ansluta sig till detta konventionssystem, har det ansetts lämpligt att i det svensk-finska samarbetsavtalet (artikel 7 punkt 2) införa bestämmelser som i viss mån föregriper konventionssystemets reglering av atomansvarighetsfrågorna. En sådan ordning, som saknar motsvarighet i tidigare ingångna samarbetsavtal har bedömts vara en förutsättning för att väsentliga delar av det samarbete som åsyftas med avtalet skall komma till stånd. Bestämmelserna, som är ömsesidiga och skall gälla

tills både Sverige och Finland blir bundna av samma internationella åtaganden, innebär i korthet att för atomskada i följd av atomolycka den part skall ansvara som vid tiden för olyckan omhänderhade reaktorn eller det skadeorsakande materialet samt att samma part fritar den andra parten från allt ansvar och all ersättningskyldighet. Ersättningsbeloppet skall dock tillsammans med ersättningar som kan ha utgått i de båda länderna inte överstiga 120 milj. betalningsenheter.

Samarbetsavtalet mellan Sverige och Sovjetunionen, som undertecknades den 12 januari 1970, innefattar — utöver de i sådana avtal vanligen förekommande bestämmelserna om utbyte av material m. m. — även ett åtagande från sovjetisk sida att tillhandahålla anrikningstjänster åt svenska kraftföretag. Eftersom vår nuvarande atomkraftutbyggnad baseras på anrikat uran öppnar avtalet ett för Sverige värdefullt alternativ när det gäller försörjningen med sådana tjänster. Även detta avtal innehåller en reglering av atomansvarigheten som i huvudsak överensstämmer med motsvarande reglering i det svensk-finska avtalet. Giltighetstiden för bestämmelserna är dock inte begränsad så som i det svensk-finska avtalet utan densamma som för övriga bestämmelser i avtalet, d.v.s. 30 år från ikraftträdandet.

Utskottet hemställer

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition, måtte *dels* godkänna bestämmelserna i artikel 7 punkt 2 i avtalet mellan Sverige och Finland om samarbete rörande atomenergins fredliga utnyttjande; *dels* godkänna bestämmelserna i artikel IV.3. i överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen om samarbete rörande atomenergins användning för fredliga ändamål.

Stockholm den 16 april 1970

På utrikesutskottets vägnar:

OLLE DAHLÉN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Dahlén (fp), Georg Pettersson (s)*, Hernelius (m), Palm (s), fröken Mattson (s) och herr Axel Andersson (fp);

från andra kammaren: herrar Alemyr (s)*, Skoglund (s) Mellqvist (s) och fru Eriksson i Stockholm (s).

* Ej närvarande vid justeringen